

Udpegning af voldgiftsdommere i Voldgiftsinstituttets regi

Udpegning af voldgiftsdommere i Voldgiftsinstituttets regi påkalder sig betydelig og berettiget interesse. Instituttet oplever, at der blandt interessenterne er ukendskab til udpegningsproceduren og at der florerer myter om, hvordan udpegningen foregår. De følgende bemærkninger har til formål at skabe åbenhed omkring instituttets praksis samt at aflive myter om, at voldgiftsdommere udpeges på grundlag af usaglige hensyn. Som afslutning præsenteres nogle forbedringer af udpegningsproceduren, som netop er blevet vedtaget af instituttets bestyrelse.

1. Indledning

Efter instituttets regler om udpegning af voldgiftsdommere har hver part mulighed for at bringe en voldgiftsdommer i forslag inden nærmere angivne frister. Parterne har endvidere inden en nærmere angiven frist mulighed for i fællesskab at bringe en formand for voldgiftsretten i forslag.

Uanset om udpegning af en voldgiftsdommer sker efter forslag fra parterne eller ej, påser instituttet, at de udpegede voldgiftsdommere er kvalificerede, uafhængige og upartiske.

I det følgende beskrives fremgangsmåden ved udpegning af voldgiftsdommere, som ikke er bragt i forslag af en part.

2. Voldgiftsdommernes kvalifikationer

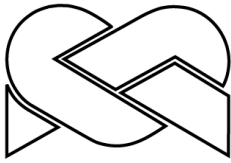
Efter de regler, der gælder om udpegning af voldgiftsdommere i instituttet, skal instituttet tage behørig hensyn til de kvalifikationer, som parterne har aftalt, at voldgiftsdommeren skal have.

Parterne har af og til aftalt nærmere retningslinier for voldgiftsdommerens kvalifikationer, f.eks. at voldgiftsdommeren skal være højesteretsdommer, eller at voldgiftsdommeren skal have visse nærmere angivne kvalifikationer, f.eks. kendskab til internationale retsforhold.

Har parterne intet udtrykkeligt aftalt om voldgiftsdommerens kvalifikationer, forventer parterne sædvanligvis - i hvert fald i større sager - at instituttet udpeger voldgiftsdommere, som enten er eksperter inden for det retsområde, som tvisten vedrører, eller som er almindelig anerkendt for deres kvalifikationer.

Instituttet foretager en konkret vurdering af den enkelte sag, herunder hvad tvisten drejer sig om, og på basis heraf udvælges en voldgiftsdommer, som er kvalificeret til at udføre hvervet som voldgiftsdommer i sagen.

I denne vurdering tages hensyn til det omtvistede beløbs størrelse. Hvis det omtvistede beløb er meget stort, udvælges typisk nogle meget erfarne voldgiftsdommere. Hvis det omtvistede beløb er meget lille, udvælges ofte mindre erfarne

voldgiftsdommere, der herigennem kan få mulighed for at opnå erfaring som voldgiftsdommere.

Voldgiftsdommere fra ”småsagssegmentet” udpeges ofte blandt advokater, som har deltaget i Advokatsamfundets voldgiftsdommeruddannelse, eller blandt jurister som på anden måde har tilkendegivet sin interesse for voldgift, eller som har gjort sig positivt bemærket, f.eks. som partsrepræsentanter i voldgiftssager eller gennem forfatterskab til lærebøger inden for det relevante område mv.

Gennem udførelsen af sager fra ”småsagssegmentet” har de disse voldgiftsdommere mulighed for at godtgøre deres kvalifikationer, sådan at de senere kan udpeges i større sager og dermed repræsentere den nødvendige, løbende fornyelse i kredsen af voldgiftsdommere.

Udover de ovennævnte kvalifikationer, lægger instituttet betydelig vægt på, om den pågældende også besidder kvalifikationer, som indebærer, at han kan agere som voldgiftsdommer, herunder viljen og evnen til at iagttage instituttets nye regler om, at voldgiftsretten overtager sagens forberedelse, så snart voldgiftsretten er nedsat.

Voldgiftssager er i dag særdeles krævende med hensyn til hurtigheden af voldgiftsrettens respons. Instituttets regler foreskriver nu, at voldgiftsdommeren selv skal styre sagen, og at tempoet i sagerne skal bevares. Instituttet fører et aktivt tilsyn med, at disse forhold iagttages. Selv de bedste og mest erfarne voldgiftsdommere kan af disse grunde sjældent administrere mere end 3-5 af instituttets sager af gangen.

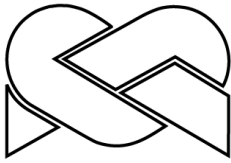
Hvis der fra parternes eller instituttets side er konstateret grove eller gentagne mangler i voldgiftsdommernes behandling af sagerne, eller hvis der f.eks. opstår væsentlige eller gentagne problemer i forbindelse med afregningen af sagerne, vil disse voldgiftsdommere sædvanligvis ikke blive udpeget igen på instituttets initiativ.

I internationale voldgiftssager udpeges voldgiftsdommerne efter tilsvarende principper, som anført ovenfor, idet det dog i dette segment tillige tillægges betydning om den pågældende har erfaring med international voldgift. Instituttet tilstræber således også i dette segment at sikre den nødvendige tilførsel af ”nye” voldgiftsdommere.

Har sagen et internationalt islæt, som f.eks. indebærer, at processproget er engelsk, udpeger instituttet alene voldgiftsdommere, som vil være i stand til at udarbejde en kendelse på engelsk.

3. Voldgiftsdommernes uafhængighed og upartiskhed

Instituttet har efter reglerne pligt til at tage behørigt hensyn til forhold, som kan sikre udpegningen af uafhængige og upartiske voldgiftsdommere.

En voldgiftsdommer har pligt til at oplyse om forhold, som skaber berettiget tvivl om hans eller hendes uafhængighed og upartiskhed.

Før instituttet kontakter en mulig voldgiftsdommer, foretager instituttet en helt foreløbig screening af den pågældendes uafhængighed og upartiskhed. Hvis der i instituttet er kendskab til, at en mulig voldgiftsdommer direkte eller indirekte har været involveret i sager med en eller flere af parterne i den konkrete voldgiftssag udpeges den pågældende ikke som voldgiftsdommer i sagen.

Det anførte er erfaringsmæssigt ofte relevant for advokater i store advokatfirmaer, som via partnere bliver ”smittet” af interessekonflikter, og advokater, som er specialister inden for et snævert afgrænset retsområde, f.eks. patentret eller energiret.

For så vidt angår advokater fra store firmaer, som er bragt i forslag som voldgiftsdommere, resulterer advokaternes interne konflikttjek ofte i, at den enkelte advokat må afstå fra at påtage sig hvervet som voldgiftsdommer i sagen.

4. Andre hensyn som tages i betragtning ved udpegning af voldgiftsdommere

Ved udpegningen af voldgiftsdommere tager instituttet hensyn til parternes og partsrepræsentanternes geografiske tilholdssted.

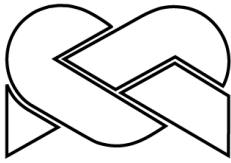
Hvis parterne og parternes advokater alle kommer fra Jylland udpeges sædvanligvis en jysk voldgiftsdommer. Formålet er at spare omkostninger til transport, overnatning, fortæring mv., idet disse omkostninger navnlig i små sager kan udgøre en forholdsmæssig stor andel af sagens samlede omkostninger.

Ved udpegningen tages også hensyn til voldgiftsrettens sammensætning set som et hele. Hvis instituttet er bekendt med sym- eller især antipatier mellem voldgiftsdommerne indbyrdes, søger instituttet at tage højde herfor ved sammensætningen af voldgiftsretten.

Desuden lægger instituttet vægt på diversitet i voldgiftsrettens sammensætning. Der udpeges f.eks. normalt ikke en voldgiftsret udelukkende bestående af tre dommere eller af tre advokater.

Der lægges også vægt på, om voldgiftsdommeren tidligere har dokumenteret vilighed til at udvise fleksibilitet i forbindelse med berammelse af møder i voldgiftssagen, f.eks. ved at tage weekender og helligdage i brug som alternativ til at tilbyde mødedatoer mange måneder ud i fremtiden.

Reglerne i retsplejeloven om dommers bibeskæftigelse trådte i kraft den 1. januar 2007. De kommende erfaringer med de nye regler vil vise, hvilken betydning de får for udpegningen af dommere fra de almindelige domstole som voldgiftsdommere. Der synes allerede nu at være etableret en fælles forståelse mellem in-

stituttet og retspræsidenterne om en praktisk fremgangsmåde, som sikrer, at etablering af voldgiftsretten i instituttets sager ikke forsinkes unødigt.

Instituttet må dog påregne at visse dommere fra især Højesteret kan komme i konflikt med det i reglerne fastsatte indtjeningsloft, og af den grund må afstå fra at deltage i sager som voldgiftsdommere. For at afbøde konsekvenserne heraf har instituttet allerede taget initiativ til at udvide kredsen af voldgiftsdommere, herunder med højesteretsdommere, som ikke tidligere har været udpeget som voldgiftsdommere i instituttets regi.

5) Kvalitetssikring af processen, som omgærer udpegningen af voldgiftsdommere

Instituttet og parterne har en sammenfaldende interesse i, at de personer, der udpeges som voldgiftsdommere, udpeges på baggrund af anerkendelsesværdige kvalifikationer og andre saglige omstændigheder.

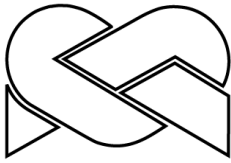
Instituttet vil gerne aflive myten om, at voldgiftsdommere udpeges efter, hvem der står for tur på instituttets ”hemmelige liste”. Instituttet anvender naturligvis sit kendskab til hvem, der er kvalificerede som voldgiftsdommere, men en liste findes ikke. Udpegningen sker heller ikke på baggrund af pekuniære overvejelser om, hvem eller hvilke firmaer der kan tænkes at ”betale en udpegnings tilbageløb” ved i fremtiden at indgive sager til instituttet.

For at kvalitetssikre processen vedrørende udpegningen af voldgiftsdommere har instituttet iværksat nogle tiltag, som har til formål at øge voldgiftsdommernes opmærksomhed på en række forhold, som vurderes at være af væsentlig betydning i forhold til behandlingen af instituttets sager.

Efter gældende praksis anmodes voldgiftsdommeren - forud for den formelle udpegnings - om at udfylde en erklæring om accept og uafhængighed. Erklæringen forelægges for parterne med angivelse af en frist for bemærkninger. Dette gælder, hvad enten voldgiftsdommeren er bragt i forslag af en part eller af instituttet, eller om voldgiftsdommeren er udpeget af en retspræsident i overensstemmelse med retsplejelovens regler om dommernes bibeskæftigelse.

Der har så vidt vides i instituttets regi aldrig været sager, hvor parterne efter afslutning af sagen er fremkommet med indsigelser imod en voldgiftsdommers uafhængighed eller de øvrige forhold, som er omtalt i erklæringen, f.eks. for at forhindre fuldbyrdelsen af kendelsen. Trods fraværet af sådanne sager, tilstræber instituttet til stadighed at højne kvaliteten af de processer, som omgærer udpegningen af instituttets voldgiftsdommere, således at risikoen for at der opstår sådanne sager minimeres.

Behovet herfor bliver ikke mindre af, at instituttet fra tid til anden oplever, at voldgiftsdommere ikke synes at tage reglerne om uafhængighed og de i erklæringen anførte forhold alvorlig. Instituttet oplever f.eks. voldgiftsdommere, som

undskylder sig med, at de ikke har kunnet varetage forberedelsen af en sag på grund af travlhed med andre sager. Endvidere oplever instituttet voldgiftsdommere, som ønsker at blive honoreret efter andre regler, end dem der er fastsat af instituttet. Desuden oplever instituttet, at voldgiftsdommere - især blandt advokater - ikke er tilstrækkelig opmærksom på omstændigheder, der efter en parts opfattelse kunne rejse berettiget tvivl om voldgiftsdommerens uafhængighed og upariskhed.

Tilfælde som de anførte har heldigvis ikke ført til sager, men der hersker ikke tvivl om, at hvis uheldet er ude, kan tilfælde af den anførte art let udvikle sig sådan, at en afsagt kendelse ikke kan fuldbyrdes.

Instituttet har på den baggrund besluttet at ændre formuleringen af erklæringen om accept og uafhængighed.

Der indhentes i dag fra voldgiftsdommeren et CV, som forelægges for parterne med angivelse af en frist for bemærkningerne.

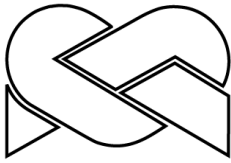
Denne procedure var ikke nærmere beskrevet i hverken instituttets regler for behandling af voldgiftssager eller i selve erklæringen om accept og uafhængighed. Det var måske årsagen til, at der nu og da opstod tvivl om, hvorvidt en voldgiftsdommer følte sig forpligtet til at indsende et CV og i givet fald, hvad der nærmere skal fremgå heraf.

For at styrke tilsynet med voldgiftsdommerens *kvalifikationer* skal voldgiftsdommeren nu erklære, at han er kvalificeret til at udføre den konkrete voldgiftssag, og dokumentere dette ved at medsende et CV, som indeholder en opdateret oversigt over vedkommendes erhvervsmæssige erfaringer.

Voldgiftsdommerens *uafhængighed* er afgørende betydning for behandling af den enkelte sag. Fra såvel nationalt som internationalt hold er der mere end nogensinde er fokus på spørgsmålet om uafhængighed. Der findes således en stribe nyere regler herom, f.eks. i de advokatetiske regler (2005), IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration (2004) og i American Arbitration Association Code of Ethics for Arbitration in Commercial Disputes (2004). Desuden er netop spørgsmålet om voldgiftsdommerens uafhængighed - naturligt nok - undergivet intensiv bevågenhed fra parternes side.

Instituttet har derfor besluttet at udbygge erklæringens generelle formulering af kravene til voldgiftsdommerens uafhængighed med eksempler, som kan medvirke til at lede voldgiftsdommerens tanker på rette spor, således at der oftere end ellers vil blive givet oplysning om de relevante omstændigheder.

Instituttet kan fratage en voldgiftsdommer hvervet, hvis voldgiftssagen ikke fremmes behørigt. Dette sker kun meget sjældent. Dette til trods for, at der i instituttet findes sager, hvor voldgiftsdommeren såvel overfor instituttet som overfor parterne erken-

der, at en sag ikke er fremmet behørigt på grund af travlhed med udførelse af andre gøremål.

At der af og til opstår arbejdspress i en sådan grad, at dette indebærer, at instituttets sager ikke fremmes behørigt af voldgiftsdommeren, kan næppe undgås i praksis, ligesom der vel også blandt parterne - og måske især blandt parternes advokater - er forståelse for, at kvalificerede voldgiftsdommere er travle mennesker, som ikke altid får ekspederet sagerne i overensstemmelse med reglerne.

Instituttet finder imidlertid ikke, at dette er til hinder for, at instituttet i højere grad peger på problemet med for travle voldgiftsdommere. Instituttet har derfor besluttet, at det af erklæringen klarere skal fremgå, at en voldgiftsdommer bør afstå fra at acceptere hvervet, hvis han eller hun på forhånd har en forventning om, at voldgiftsagen er sammenfaldende med andre tidskrævende gøremål, der i praksis vanskeliggør udførelsen af voldgiftssagen i overensstemmelse med reglerne herfor.

I forbindelse med de beskrevne overvejelser om kvalitetssikring af udpegningsprocessen har instituttet også overvejet, hvordan det i videst muligt omfang sikres, at voldgiftsdommeren faktisk foretager de undersøgelser mv., der er nødvendige for at sikre, at den erklæring, han eller hun afgiver, er så retvisende og fyldestgørende som muligt.

En konsekvens af at afgive en mangelfuld erklæring er, at voldgiftsdommeren risikerer at i falde erstatningsansvar efter dansk rets almindelige regler herom.

For at understrege sagens alvor og vigtigheden af en retvisende og fyldestgørende erklæring fremgår det nu udtrykkeligt af erklæringen, at hvis den af voldgiftsdommeren afgivne erklæring, hviler på et urigtigt eller ikke fyldestgørende grundlag, forbeholder instituttet sig ret til at kræve erstatning i anledning af et eventuelt økonomisk tab, som er opstået som følge heraf.

Udover de anførte forbedringer af erklæringen om uafhængighed og accept, har instituttet besluttet at indføre en ordning, hvorefter en part kan tilkendegive sin opfattelse af sagens forløb gennem et spørgeskema, som parten anmodes om at besvare efter sagens afslutning. Herved gives parterne mulighed for at medvirke til at sikre at fremtidens voldgiftsdommere lever op til de krav, som er beskrevet ovenfor.

På et møde i maj måned i Voldgiftsforeningen får instituttet lejlighed til at informere nærmere om instituttets udpegningsprocedure samt at få inspiration til at fastsætte kravene til morgendagens voldgiftsdommere. Mødet vil blive annonceret via udsendelse af e-mails til Voldgiftsforeningens medlemmer og via foreningens hjemmeside.